

Voorschriften voor het volgen van (een deel van) het onderwijs op een andere school

Scholen in het po, vo en (v)so werken steeds vaker samen om leerlingen tijdelijk of gedeeltelijk onderwijs te laten volgen op een andere school. De Inspectie van het Onderwijs heeft de voorschriften voor deze vormen van samenwerking in 2023 geactualiseerd en daarmee eerdere publicaties over *symbiose* vervangen. Deze regels geven scholen duidelijkheid over wat mag, hoe onderwijstijd meetelt en welke afspraken verplicht zijn.

Overzicht van de mogelijkheden

Welke vormen van samenwerking zijn toegestaan? In alle sectoren kunnen leerlingen tijdelijk of parttime onderwijs volgen op een andere school, mits er een formele overeenkomst wordt gesloten. Deze overeenkomst kan ook worden opgenomen in het Ontwikkeling Perspectief Plan (OPP). Wat precies kan, verschilt per sector. Het onderstaande schema geeft in één oogopslag weer **welke combinaties mogelijk zijn, parttime/fulltime, en welke maxima gelden**.

Schema samenwerking tussen scholen (po, vo en (v)so)

Van → Naar	Sector	Parttime mogelijk?	Fulltime mogelijk?	Max. duur fulltime	Rechtsgrond
Bao → Bao	po → po	Ja	Ja	max. 3 maanden	WPO art. 15 & Inrichtingsbesluit PO art. 4.1
Bao → Sbo	po → po	Ja	Ja	max. 3 maanden	Idem
Bao → So	po → (v)so	Ja	Ja	max. 3 maanden	Idem
Sbo → Bao	po → po	Ja	Ja	max. 3 maanden	Idem
Sbo → Sbo	po → po	Ja	Ja	max. 3 maanden	Idem
Sbo → So	po → (v)so	Ja	Ja	max. 3 maanden	Idem
So → Bao	(v)so → po	Ja	Nee*	n.v.t.	WEC art. 24 & Onderwijskundig besluit WEC art. 12
So → Sbo	(v)so → po	Ja	Nee*	n.v.t.	Idem
So → So	(v)so → (v)so	Ja	Nee*	n.v.t.	Idem
Vo → Vo	vo → vo	Ja	Ja	Max. 50% programma op een andere school	WVO 2020 art. 2.99–2.108
Vo → Vso	vo → (v)so	Ja	Ja	max. 3 maanden	WVO 2020 art. 2.40 & Ubwvo art. 2.45
Vso → Vo	(v)so → vo	Ja	Nee	n.v.t.	WEC art. 24 & Onderwijskundig besluit WEC art. 12

* Bij symbiose (so/vso → andere school) is volledige plaatsing niet toegestaan; symbiose is altijd een gedeeltelijke uitvoering van het schoolplan.

De belangrijkste voorschriften per sector

Primair onderwijs (PO)

Op basis van **artikel 15 WPO** en **artikel 4.1 Inrichtingsbesluit PO** geldt:

- Onderwijstijd op een andere school telt mee als er een formele schriftelijke overeenkomst is. Deze overeenkomst mag ook worden opgenomen in het OPP.
- Fulltime plaatsing mag **maximaal drie aaneengesloten maanden**.
- In de overeenkomst worden o.a. opgenomen:
  - duur van de samenwerking
  - onderwijsactiviteiten
  - aantal lessen per week
  - begeleiding en aanwezigheid van personeel.

“Dit biedt ruimte voor tijdelijke observatieplaatsingen, plusklassen of specifieke ondersteuningstrajecten.”

Voortgezet onderwijs (VO → VSO)

Volgens **artikel 2.40 WVO 2020** en **artikel 2.45 Uitvoeringsbesluit WVO 2020**:

- Parttime én fulltime (max. drie maanden) plaatsing is mogelijk.
- Voor het meetellen van klokuren is een overeenkomst verplicht.
- De overeenkomst moet o.a. vakken, uren en begeleiding bevatten.

“Dit wordt veel gebruikt voor observaties, tijdelijk extra ondersteuning of specifieke specialistische vakken.”

Voortgezet onderwijs – VO → VO

Samenwerking tussen vo-scholen of vo-scholen en mbo is geregeld in **artikelen 2.99–2.108 WVO 2020**.

De samenwerking is bedoeld voor:

1. het voorkomen van uitval,
2. verrijking en verdieping,
3. doelmatige inzet van onderwijsvoorzieningen.

Belangrijk:

- Een leerling mag **maximaal 50%** van het onderwijsprogramma van zijn of haar schoolloopbaan op een andere school volgen.
- Er moet een **uitgebreide samenwerkingsovereenkomst** zijn met o.a. doel, doelgroep, monitoring, onderwijsmix en geschilprocedure.
- De school van inschrijving moet **structureel contact** houden met de leerling.
- alle schriftelijk afspraken kunnen ook geïntegreerd worden **in het OPP**.

“Het is mogelijk voor een specifieke doelgroep, bv leerlingen die praktijkvakken op een andere school volgen, HB-aanbod op een andere school, vavo of Rebound-functie.”

(Voortgezet) speciaal onderwijs – Symbiose

Symbiose is geregeld in **artikel 24 WEC** en **artikel 12 Onderwijskundig besluit WEC**.

Kenmerken:

- Een deel van het (v)so-schoolplan kan worden uitgevoerd op een po-, vo- of bve-school.
- De symbioseovereenkomst bevat o.a.:
  - vakken,
  - minimale uren per vak,
  - begeleiding vanuit de (v)so-school,
  - afspraken over materialen en kostentoedeling.

“Symbiose is bedoeld om leerlingen toegang te geven tot onderwijs dat de eigen school niet kan aanbieden.”

Wat betekent dit voor scholen?

- Er zijn meer combinaties mogelijk dan vaak gedacht.
- Onderwijstijd mag worden meegeteld wanneer aan de wettelijke voorwaarden is voldaan.
- Tijdsduur is gereguleerd: het betreft parttime plaatsing en gaat over maximaal 60 % van het differentieel curriculum. De grens van 60 % is een grens die op de bedoeling van de wet beredeneerd is, maar geen wettelijk bepaalde grens.
- Een schriftelijke overeenkomst (ook mogelijk via het OPP) is verplicht en moet inhoudelijk compleet zijn.
- De school van inschrijving blijft altijd eindverantwoordelijk voor kwaliteit en voortgang.

Meer informatie

De volledige wetsartikelen en voorschriften zijn opgenomen in de [bijlage](#) bij de originele publicatie van de Inspectie van het Onderwijs.

Deze informatie is getoetst door de Inspectie van het Onderwijs.

Januari 2026